

Gäller för: Bild- och funktionsmedicin och medicinsk service
Innehållsansvar: Carolin Karlsson, (carka60), Sektionsledare
Granskad av: Andrea Boglari-Radler, (andbo28), Överläkare
Godkänd av: Markus Håkansson, (marha68), Verksamhetschef

Giltig från: 2025-12-16

Giltig till: 2027-12-11

Urethrocystografi – urogastroundersökning vuxna (SÄS)

Syfte

Radiologisk metod för undersökning och kartläggning av urinröret.

Förändringar sedan föregående version

Inga aktuella förändringar.

Metodmall

Us kod/Us namn

530 000/ Urethrocystografi

Indikation

Kartläggning av urethra. (Framför allt manliga patienter och i sällsynt fall även kvinnliga patienter.)

Förberedelser

- ID-kontroll
- längd och vikt
- kläder och eventuell metall som kan skymma avlägsnas
- EKG-elektroder ska tas bort
- graviditet ska tillfrågas på kvinnor 15–50 år
- medföljande i rummet ska bära strålskydd

Patienten går först till urologmottagningen för att få en kateter.

Informera patienten angående undersökningsförfarandet och undersökningstiden.

Patienten byter om till patientskjorta.

Kontrollera eventuell tidigare kontrasmedelsreaktion.

Placera fotstödet och handtag på bordet då bordet i vissa fall behöver tippas.

Förbered infusionsaggregat och kontrast.

Kontrastmedel

Omnipaque 300 mg I/ml

Kontrasten späds till 150 mg I/ml

Bildtagning/Projektioner

Position: Patienten ligger på rygg på undersökningsbordet.

Radiolog kopplar på infusionsaggregatet och fyller urinblåsan med kontrast genom befintlig kateter och genomlyser under tiden.

Patienten får en engångspåse att kissa i.

Patienten uppmanas att kissa på kommando.

Radiologen tar bilder före och under miktion.

Efter undersökningen dras katetern och patienten kan gå hem.

(Katetern lämnas kvar om patienten behöver kateter i vanliga fall).

Patienten uppmanas att dricka lite extra.

Dokumentera kontrast och total mängd.

Strålskydd

- Var uppmärksam på att protokoll avsett för undersökning/ingrepp används.
- Genomlys så kort tid som möjligt för att spara stråldos till patient.

- Var noggrann med inbländning. Spara stråldos genom att inte göra strålfältet för stort.
- Pulshastighet har stor inverkan på patientens stråldos. Använd lägsta möjliga pulshastighet.
- Var restriktiv med filmsekvenser (cine) eftersom dessa är stråldosbelastande för patienten.
- Vid intervention finns risk för hudskada. Detta kan motverkas bland annat genom långt avstånd mellan röntgenrör och patient. Ev. ändra vinkel för att ändra hudområde som exponeras.
- Graviditet är inte en kontraindikation till att göra en konventionell röntgenundersökning under förutsättning att fostret inte är i primärstrålfältet.
- Ta särskild hänsyn vid barnundersökningar för att minimera stråldosen. Barn är mer känsliga för joniserande strålning. Anpassade barnprotokoll ska användas.

Om systemet varnar för hudskada ska sjukhusfysiker kontaktas efter intervention för stråldosberäkning.

- Strålskärmsutrustning ska användas. Exempel på tillgänglig strålskämsutrustning är blyförkläde, thyroideaskydd, blyglasögon, takhängd strålskärm, bordshängd strålskärm, mobil strålskärm.
- Var noggrann med inbländning. Ju mindre strålfält, desto mindre spridd strålning till personal.
- Använd underrörsteknik. Det ger mindre stråldos till personal.
- Genomlys så kort tid som möjligt, det ger mindre stråldos till personal.
- Vid cine ska personal, om möjligt, ställa sig bakom strålskärm eller öka avståndet till patient.
- Tänk på att strålningen avtar kraftigt med avståndet.

Dokumentation

Om kriterier inte uppnås för undersökning ska anledning dokumenteras i aktuell remiss

Övrigt

Ansvarig radiolog granskar och kvalitetssäkrar bilderna.

Informera om när och från vem patienten får svar samt skicka patienten eller be patienten vänta på svar.

Dokumentinformation

Innehållsansvariga

Carolin Karlsson, röntgensjuksköterska, bild- och funktionsmedicin, SÄS

Andrea Boglari-Radler, specialistläkare, bild- och funktionsmedicin, SÄS

Patrick Petterson, sjukhusfysiker, bild- och funktionsmedicin och medicinsk service, SÄS

Innehållsgranskare

Andrea Boglari-Radler, specialistläkare, specialistläkare, bild- och funktionsmedicin, SÄS

Fastställt av

Markus Håkansson, verksamhetschef, bild- och funktionsmedicin och medicinsk service, SÄS

Nyckelord

Metodbok, urogastro, vuxna, urethrocystografi,

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Bild- och funktionsmedicin och medicinsk service

Innehållsansvar: Carolin Karlsson, (carka60), Sektionsledare

Granskad av: Andrea Boglari-Radler, (andbo28), Överläkare

Godkänd av: Markus Håkansson, (marha68), Verksamhetschef

Dokument-ID: SAS9631-1641598044-591

Version: 1.0

Giltig från: 2025-12-16

Giltig till: 2027-12-11